

EUROPESE COMMISSIE
DIRECTORAAT-GENERAAL
MILIEUZAKEN
Directoraat B - Bescherming van natuur en milieu

Int.

DIRECTIE NATUUR: TRC 01/2009/136
ds. 8/7/09 afd. Dir
class.n.
beh. ambt.

Brussel, 01 JUL. 2009
ENV.B Ares (2009) 151342

Drs R. P. van Brouwershaven
Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en
Voedselkwaliteit, Directie Natuurbeheer
Postbus 20401
NL-2500 EK 'S GRAVENHAGE

Betreft: Natuurherstel en verdieping Westerschelde

Geachte heer van Brouwershaven,

Graag vraag ik uw aandacht voor de toepassing van de bepalingen van Artikel 6(3) Habitatrictlijn op de uitvoering van het Verdrag tussen Nederland en België over de 3e verdieping van de Westerschelde, met attentie voor de mogelijke gevolgen van dit project voor het Natura 2000 gebied Westerschelde.

Het is de Commissiediensten bekend, dat de Nederlandse regering heeft geconcludeerd dat de geplande derde verdieping van de Westerschelde geen negatieve gevolgen zal hebben voor de aanwezige natuurwaarden van het Natura 2000 gebied Westerschelde. Anderzijds is op 17 april 2009 besloten dat ontpoldering in het Schelde-estuarium en in het bijzonder van de Hedwigepolder niet langer aan de orde is. De Commissie wenst dan ook bijkomende informatie te ontvangen teneinde haar in staat te stellen een afgewogen oordeel te vormen over de mogelijke effecten van deze beslissing op de bescherming van natuurwaarden van de Westerschelde in het algemeen en op de te verwachten gevolgen van de gelande verdieping op de instandhoudingdoelstellingen van de Westerschelde in het bijzonder.

In het zogenaamde Tracébesluit wordt – kort gezegd – op basis van het plan-MER geconcludeerd dat er geen significante negatieve effecten te verwachten zijn gezien dankzij onder andere de toepassing van mitigerende maatregelen zoals een aangepaste bagger- en stortstrategie en het aanleggen van 600 ha hoogwaardige nieuwe estuariene natuur. Die laatste maatregel zou strekken tot het versterken van de "robuustheid" van het Schelde-estuarium als geheel en daardoor indirect ook tot het verminderen van mogelijke negatieve invloed van de geplande baggerwerken. Nadat het Tracébesluit genomen werd, heeft echter een ander besluit (zie hieronder) ertoe geleid dat thans een deel van de voorziene natuurontwikkelingsmaatregelen niet langer lijkt te zijn voorzien, althans niet in de oorspronkelijke vorm. De Commissiediensten zijn van mening dat deze beslissing mogelijk leidt tot een ondermijning van de onderbouwing van het Tracébesluit wat betreft de argumentatie over het uithijven van negatieve effecten van de baggerwerkzaamheden. Dergelijke negatieve effecten werden immers (mede) uitgesloten vanwege de verwachte positieve effecten van de destijds voorziene natuurontwikkelingsmaatregelen. De Commissiediensten zouden daarom graag geïnformeerd worden over de vraag of, en zo ja, op grond van welke onderbouwing de Nederlandse autoriteiten nog steeds van mening zijn dat de geplande derde verdieping de natuurlijke kenmerken van het betrokken Natura 2000 gebied niet zal aantasten, dit ondanks de wijziging in de aannames waarop een dergelijke conclusie eerder berust heeft. In dit verband zouden de diensten er op willen wijzen, dat algemeen verondersteld wordt dat de huidige slechte staat van instandhouding van het Schelde-estuarium mede te wijten is aan de eerdere baggerwerkzaamheden die samen met andere activiteiten zoals inpoldering in het recent verleden tot een verlies van meer dan 3000 ha estuariene natuur geleid hebben.

Het is de Commissiediensten bekend, dat er na het nemen van het Tracébesluit op 17 april 2009 is besloten om de oorspronkelijk voorziene natuurontwikkelingsmaatregelen te wijzigen, waarbij onder meer besloten werd, in plaats van het ontpolderen van de Hedwigepolder (ca.300 hectares) (zoals voorzien in het Verdrag tussen Nederland en Vlaanderen) op bepaalde plaatsen in de Westerschelde strekdammen aan te leggen en bestaande buitendijkse slikken door schorren te vervangen. De Commissiediensten wensen te benadrukken dat de lidstaten over een ruime marge beschikken om te beoordelen welke instandhoudingsmaatregelen zij willen nemen om te voldoen aan hun verplichtingen op basis van artikel 6(1) van de Habitatrichtlijn. Desalniettemin zijn de diensten van oordeel, dat die maatregelen in ieder geval niet tot een verslechtering van een beschermd Natura 2000 gebied mogen leiden.

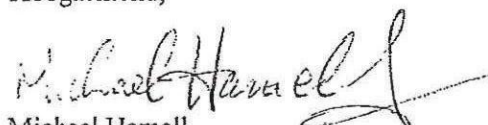
Op basis van de bij de Commissiediensten bekende informatie (onder andere de in opdracht van de Nederlandse regering verschenen rapporten van de Commissies Maljers en Nijpels) kunnen de diensten zich echter niet aan de indruk onttrekken dat er een gerede kans bestaat dat de thans voorziene maatregelen kunnen leiden tot significante negatieve gevolgen voor de natuurlijke kenmerken van het betrokken gebied. Genoemd wordt bijvoorbeeld het risico op het verdwijnen van bepaalde belangrijke habitats zoals slikken ten voordele van nieuw aan te leggen schorren, en meer in het algemeen, een verdere kunstmatige bevordering van de versteiling van het stuarium met het progressief verdwijnen van het meer-geulen systeem als mogelijk gevolg. Waar de eerder genoemde rapporten wezen op de behoefte aan een verruiming van het estuarium om de natuur ook na verdieping nog een kans te geven – een verruiming waar deze commissies geen effectief en realistisch alternatief voor konden vinden – lijken de nu besloten maatregelen juist een vernauwing te bewerkstelligen. Daarnaast bestaat er blijkbaar ook ernstige twijfel over de mogelijkheid grootschalig nieuwe schorren te creëren door het opbrengen van baggerklei, alsmede over de gevolgen voor flora en fauna van het eventuele verlagen van het Verdronken land van Saeftinge (mogelijke vernietiging van grote oppervlaktes bestaande vegetatie, verstoring van een uiterst belangrijk gebied voor vogels en mogelijk vrijkomen van grote hoeveelheden vervuild sediment).

De Commissiediensten zijn niet op de hoogte van een passende beoordeling die dergelijke twijfel voldoende uitsluit. Maatregelen die mogelijk significante negatieve gevolgen kunnen hebben voor een Natura 2000 gebied kunnen wellicht niet worden beschouwd als instandhoudingmaatregelen in de zin van Artikel 6(1) Habitatrichtlijn, maar als plannen of projecten die onder het bereik van artikel 6(3) Habitatrichtlijn vallen. Dergelijke plannen of projecten kunnen alleen worden goedgekeurd als er voldoende wetenschappelijke zekerheid bestaat dat zij de natuurlijke kenmerken van het betrokken gebied niet zullen aantasten. Daarnaast draagt het vervangen van bepaalde vormen van estuariene habitats (slikken) door andere vormen (schorren) zeker niet automatisch bij aan de noodzakelijke verbetering van de staat van instandhouding van de habitats en soorten waarvoor het gebied Westerschelde is aangewezen.

De Commissie zou dan ook graag vernemen op welke gronden de Nederlandse autoriteiten desalniettemin tot de conclusie zijn gekomen dat de thans voorziene maatregelen zullen bijdragen tot het bereiken van de voor het gebied Westerschelde vastgestelde verbeteringsopgave en zeker niet, in het tegendeel, zullen leiden tot een verslechtering van de aanwezige beschermde natuurwaarden van communautair belang.

De Commissiediensten zouden het op prijs stellen de gevraagde informatie te ontvangen binnen twee maanden na ontvangst van deze brief.

Hoogachtend,

Michael Hamell
Waarnemend directeur